

تاریخ ایران قبل از اسلام (ایران قدیم)

نویسنده:

حسن پیرنیا (دشمن‌دوله)

سرشناسه	:	پیرنیا، حسن، ۱۲۵۲ - ۱۳۱۴.
عنوان و نام پدیدآور	:	تاریخ ایران قبل از اسلام (ایران قدیم) /نویسنده حسن پیرنیا (مشیرالدوله).
مشخصات نشر	:	تهران: نیلوفر نقره‌ای، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	:	۲۸۹ص.
شابک	:	978-600-97256-8-7
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	ایران -- تاریخ -- پیش از اسلام
موضوع	:	Iran -- History -- To 633
رده بنده کنگره	:	DSR ۱۳۹۶۱۴۰ ۹ الف پ/
رده بنده دیپیی	:	۰۱/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۰۷۴۸۱۶

انتشار یافته نیلوفر نقره‌ای
باهمکاری انتشارات سبزان گستر

تاریخ ایران قبل از اسلام (ایران قدیم)

نویسنده: حسن پیرنیا (مشیرالدوله)
ناظر فنی چاپ: فاطمه سقایی بابایی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۲۵۶-۸-۷ 978-600-97256-8-7

مرکز پخش: آسمان آبی

تهران خیابان جمهوری خیابان دانشگاه شمالی

تقاطع خیابان لبافی نژاد پلاک ۹۲ طبقه ۱ واحد ۲

تلفن: ۶۶۴۸۳۲۸۳ تلفکس: ۶۶۴۶۵۴۶۳

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۶۳۹۸۵۷۷-۰۹۳۵۴۵۰۵۰۱۲

فهرست

۱۵	مقدمه
۱۵	شکل جغرافیایی فلات ایران
۲۰	نژادها: نژاد سفیدپوست، مردمان هند و اروپایی
۲۲	آریان‌ها، نسل ایرانی آنها
۲۳	آمدن آریان‌ها به فلات ایران
۲۵	مذهب آریان‌ها و اخلاق آنها
۲۷	خانواده طبقات، شکل حکومت
۲۹	مختصری از تاریخ ایران
۲۹	مقدمه
۲۹	حدود عیلام
۳۰	نژاد
۳۰	زبان
۳۱	خط
۳۱	مذهب
۳۲	شهر شوش
۳۲	تقسیم گذشته‌های عیلام
۳۴	عیلام از زمان قدیم تا ۲۲۲۵ ق.م.
۳۴	سومری‌ها و اکدی‌ها
۳۵	مذهب
۳۶	پاتسی‌های سومری
۳۶	اکدی‌ها و سلسله سامی
۳۷	قوت یافتن سومر
۳۸	انقراض دولت سومری به دست عیلامی‌ها
۳۹	کارهایی که سومری‌ها برای بشر کرده‌اند

۳۹		اوضاع عیلام
۴۱		عیلام از ۲۲۲۵ الی ۷۴۵ ق.م.
۴۱		بزرگ شدن بابل
۴۱		سلسلهٔ اولی
۴۳		سلسلهٔ سوم یا کاسی ها
۴۴		سلسلهٔ چهارم یا پاش ها
۴۴		سلسلهٔ ششم یا بازی ها
۴۵		عیلام از ۷۴۵ تا ۶۴۵ ق.م.
۴۵		در این دوره طرف عیلام آسور است
۴۷		عهد سوم - آسور جدید
۴۷		جنگهای آسور و عیلام
۴۸		آسور بانیپال و جنگی
۵۰		انقراض عیلام
۵۲		خاتمه
۵۳		تاریخ آریانه‌های ایرانی
۵۳		مقدمه
۵۵		یونانیهای قدیم که راجع به تاریخ ایران اثری از خود گذاشته‌اند
۵۷		باب اول
۵۷		دورهٔ مادی
۵۷		مقدمه
۵۹		فصل اول
۵۹		شاهان ماد
۵۹		دبیاگو و تأسیس دولت ماد
۶۰		فرورتیش
۶۰		هووخشتر
۶۲		لیدیه
۶۴		ایخثوویگو
۶۵		فصل دوم

۵۱	فهرست /
۶۵	تمدن مادی
۶۸	باب دوم
۶۸	دورهٔ اوّل پارسی ها
۶۸	مقدمه
۷۰	فصل اوّل
۷۰	شاهان هخامنشی
۷۰	اوّل - کوروش بزرگ - خروج بر ایختوویگو
۷۱	تسخیر بابلیّه
۷۳	تسخیر ممالک شرقی - حمّرات یونانی در آسیای صغیر
۷۵	تسخیر ممالک شرقی
۷۵	تسخیر بابل
۷۸	خصال کوروش
۷۹	دوم - کمبوجیه
۸۲	واقعۀ بردیای دروغی
۸۴	سوم - داریوش اوّل - بزرگ
۸۶	تشکیلات داریوش
۸۹	تسخیر پنجاب و سند
۸۹	لشگرکشی به اروپا - تسخیر تراکیه و مقدونی
۹۱	جنگ با یونان
۹۴	خصال داریوش
۹۵	چهارم - خشایارشا
۹۹	جهات عدم پیشرفت ایران در جنگ
۱۰۱	خصال خشایارشا
۱۰۱	پنجم - اردشیر اوّل / اَرْتَّ خْشَثْرَ
۱۰۳	ششم - خشایارشا دوم
۱۰۳	هفتم - سَغْدِیائُس
۱۰۳	هشتم - داریوش دوم
۱۰۴	نهم - اردشیر دوم / اَرْتَّ خْشَثْرَ

۶ /	 / تاریخ ایران قبل از اسلام
۱۰۷	 دهم - اردشیر سوم
۱۰۸	 یازدهم - آرشک
۱۰۹	 دوازدهم - داریوش سوم
۱۱۰	 فصل دوم
۱۱۰	 قشون‌کشی اسکندر به ایران و انقراض سلسله هخامنشی
۱۱۰	 مقدمه
۱۱۱	 جنگ گرانیک
۱۱۳	 جنگ ایسوس (۳۳۳ ق.م)
۱۱۴	 جنگ گوگامیل
۱۱۷	 فصل سوم
۱۱۷	 تمدن ایران در دوره هخامنشی
۱۱۷	 وسعت دولت هخامنشی
۱۱۸	 تشکیلات
۱۱۹	 داوری و مجازات‌ها
۱۲۰	 سپاه
۱۲۱	 مذهب
۱۲۲	 طبقات
۱۲۳	 صنایع
۱۲۵	 آثار دوره هخامنشی
۱۲۵	 پاسارگاد
۱۲۶	 در تخت جمشید
۱۲۶	 نقش رستم
۱۲۶	 شوش
۱۲۷	 سروستان و فیروزآباد
۱۲۷	 زبان و خط
۱۲۸	 کتیبه‌ها
۱۳۱	 باب سوم
۱۳۱	 دوره مقدونی و یونانی - اسکندر و سلوکی‌ها

۷/	فهرست /
۱۳۱	فصل اول
۱۳۱	فتوحات اسکندر بعد از فوت داریوش سوم
۱۳۱	تسخیر ممالک شرقی ایران
۱۳۲	سفر جنگی به هند
۱۳۳	مراجعت اسکندر به ایران و فوت او
۱۳۵	فصل دوم
۱۳۵	طرز رفتار اسکندر - کارهای او
۱۳۸	فصل سوم
۱۳۸	جاسوسان اسکندر - سلوکی ها
۱۴۲	باب چهارم
۱۴۲	دوره پارتی ۱
۱۴۲	فصل اول
۱۴۲	پارتی ها و شاهان اشکانی
۱۴۲	پارت یعنی خراسان کنونی
۱۴۳	اشک ۱: آرشک اول
۱۴۴	اشک ۲: تیرداد اول
۱۴۴	اشک ۳: آردوان اول
۱۴۵	اشک ۴: فری یاپیث
۱۴۵	اشک ۵: فرهاد اول
۱۴۵	اشک ۶: مهرداد اول (۱۷۰-۱۳۸ ق.م)
۱۴۵	اشک ۷: فرهاد دوم
۱۴۷	اشک ۸: اردوان دوم
۱۴۷	اشک ۹: مهرداد دوم / بزرگ
۱۴۸	ارمنستان
۱۴۹	آسیای صغیر
۱۴۹	نخستین ارتباط ایران با روم
۱۵۰	اشک ۱۰: سندروگ
۱۵۰	اشک ۱۱: فرهاد سوم (۶۹-۶۰ ق.م)

اشک ۱۲: مهرداد سوم.....	۱۵۱
اشک ۱۳: اُرد اَوّل (۳۷-۵۵ ق.م.).....	۱۵۱
حَرَآن و ماراثن.....	۱۵۵
اشک ۱۴: فرهاد چهارم.....	۱۵۶
جنگ دوم با روم.....	۱۵۶
جنگ سوم با روم.....	۱۵۷
ارمنستان.....	۱۵۹
اشک ۱۶: اُرد دوم.....	۱۶۰
اشک ۱۷: رنان.....	۱۶۰
اشک ۱۸: اردوان سوم.....	۱۶۱
اشکهای ۱۹ و ۲۰ و ۲۱: اردان، گودَوز، واثان دوم.....	۱۶۲
اشک ۲۲: بلاش اَوّل.....	۱۶۲
تاجگذاری تیرداد در روم.....	۱۶۴
بلاش، پاکتر دوم، اُردوان چهارم.....	۱۶۵
اشک ۲۳: خسرو (۱۰۷-۱۳۳ م.).....	۱۶۵
اشکهای ۲۴ و ۲۵: بلاش دوم و بلاش سوم.....	۱۶۷
اشک ۲۶: بلاش چهارم.....	۱۶۸
اشک ۲۷ و ۲۸: بلاش پنجم و اردوان پنجم.....	۱۶۸
فصل دوم.....	۱۷۱
اوضاع ایران در دوره پارتی ها - تمدن اشکانی.....	۱۷۱
بسط دولت اشکانی.....	۱۷۱
تشکیلات دولت اشکانی.....	۱۷۲
مذهب.....	۱۷۳
زبان و خط.....	۱۷۴
صنایع و فنون.....	۱۷۵
تجارت.....	۱۷۷
مسکوکات.....	۱۷۸
مذاهب خارجه.....	۱۷۸

نتیجه	۱۷۹
باب پنجم	۱۸۰
دوره دوم پارسی ها	۱۸۰
فصل اول	۱۸۰
شاهان ساسانی	۱۸۰
مقدمه	۱۸۰
اول: اردشیر اول (اَرْتَحْشَتَر)	۱۸۱
دوم: شاهپور اول (شاه پوهَر)	۱۸۴
جنگ اول روم	۱۸۴
جنگ دوم - اسارت والرین	۱۸۵
کارهای شاپور در تمام صلح	۱۸۶
سوم: هرمز اول (اَنُوَهْرْمَزْد)	۱۸۷
چهارم: بهرام اول (وَرَهْرَان)	۱۸۷
پنجم: بهرام دوم (وَرَهْرَان)	۱۸۸
ششم: بهرام سوم (وَرَهْرَان)	۱۸۹
هفتم: نرسی (نَرْسِه)	۱۸۹
هشتم: هرمز دوم (اَنُوَهْرْمَزْد)	۱۹۱
نهم: آذر نرسی (اَذَرْ نَرْسِه)	۱۹۱
دهم: شاپور دوم (شاه پوهَر) بزرگ	۱۹۱
جنگ اول با روم	۱۹۲
جنگ دوم با روم (۳۵۹-۳۶۳ م)	۱۹۳
یازدهم: اردشیر دوم (اَرْتَحْشَتَر)	۱۹۷
دوازدهم: شاپور سوم (شاهپور)	۱۹۷
سیزدهم: بهرام چهارم (وَرَهْرَان)	۱۹۸
چهاردهم: یزدگرد اول (يَزْدَكْرْت)	۱۹۸
پانزدهم: بهرام پنجم (گور)	۲۰۰
جنگ با روم شرقی	۲۰۱
شانزدهم: یزدگرد دوم (يَزْدَكْرْت)	۲۰۲

۱۰/.....	/ تاریخ ایران قبل از اسلام
۲۰۳.....	هفدهم: هرمز سوم (اَسوهرْمَزْدَ).....
۲۰۳.....	هیجدهم: فیروز اوّل (پیروز).....
۲۰۴.....	جنگهای هیاطله.....
۲۰۶.....	نوزدهم: بلاش (وُلْگاش).....
۲۰۶.....	بیستم: قباد اوّل (کَوَاث).....
۲۰۷.....	پیدایش مَزْدَک، خلع قباد و بازگشت او به سلطنت.....
۲۰۸.....	جنگ با بیزانس.....
۲۰۸.....	جنگ دوم با بیزانس.....
۲۱۰.....	مَزْدَکی ها.....
۲۱۱.....	بیست و یکم: خسرو اوّل (خُسرواَوَنوشْکَرَبانْ).....
۲۱۱.....	سیاست داخلی.....
۲۱۳.....	سیاست خارجه.....
۲۱۴.....	جنگ اوّل با بیزانس.....
۲۱۴.....	جنگ برای لازیکا.....
۲۱۵.....	جنگ با هیاطله.....
۲۱۶.....	جنگ با خزرها.....
۲۱۶.....	دست‌نشاندهی یمن.....
۲۱۷.....	جنگ با ترک‌ها.....
۲۱۸.....	جنگ سوم با بیزانس (۵۷۲-۵۷۹ م).....
۲۱۹.....	خصال انوشیروان.....
۲۲۱.....	بیست و دوم: هرمز چهارم (اَهورْمَزْدَ).....
۲۲۲.....	بیست و سوم: خسرو دوم معروف به خسرو پرویز (خُسرواَوَپَرُوِیز).....
۲۲۳.....	جنگهای خسرو پرویز با بیزانس.....
۲۲۵.....	جنگهای هَرَقْل.....
۲۲۵.....	محاصره قسطنطنیه.....
۲۲۶.....	جنگ دَسْتِگَرْد (در سال ۶۲۷ م).....
۲۲۷.....	خلع و قتل خسرو پرویز.....
۲۲۷.....	خصایل خسرو پرویز.....

۱۱/	فهرست /
۲۲۸	بیست و چهارم: قباد دوم (کَواث).
۲۲۹	بیست و پنجم: اردشیر سوم (اَرْتِ خِشْتَر).
۲۳۰	بیست و ششم الی سی و چهارم: زمان هرج و مرج.
۲۳۰	سی و پنجم: یزدگرد سوم (یَزْدَکَرْت).
۲۳۱	نهضت عرب به طرف ایران
۲۳۱	مقدمه
۲۳۲	جنگ ذوقار
۲۳۳	جنگ جیر
۲۳۴	جنگ پُل (۱۳ هجری)
۲۳۵	جنگ قادسیه - رَف مدائن (۱۴ هجری = ۶۳۶ م.)
۲۳۷	جنگ جلولا
۲۳۸	جنگ نهاوند (۲۱ هجری = ۶۴۲ م.)
۲۳۹	تسخیر ایالات ایران و نبرد ردگرد
۲۴۰	سلسله ساسانی پس از فوت یزدگرد
۲۴۱	ایران پس از جنگ نهاوند
۲۴۲	فصل دوم
۲۴۲	تمدن ایران در دوره ساسانی
۲۴۲	مبحث اول
۲۴۲	طبقات، تشکیلات، مسکوکات، تجارت، روابط خار-
۲۴۲	طبقات
۲۴۴	تشکیلات اداری
۲۴۵	مالیه
۲۴۶	لشگر
۲۴۸	داوری
۲۵۰	چاپارخانه ها
۲۵۰	روحانیون
۲۵۱	مسکوکات ساسانی
۲۵۲	ذخیره نقدی خزانه

۲۵۲	حرفت و تجارت
۲۵۳	روابط ایران با دول خارجیه
۲۵۵	مبحث دوم
۲۵۵	مذاهب در دوره ساسانی
۲۵۵	مذهب زرتشتی
۲۵۵	زمان پیدایش زرتشت
۲۵۷	زندگانی زرتشت
۲۵۸	آیین زرتشت
۲۶۰	مذهب مانی
۲۶۳	مذهب مزدک
۲۶۴	قسمت دوم: مهرپرستی (میشتر)
۲۶۵	مذهب عیسوی و بودایی
۲۶۵	مذهب عیسوی
۲۶۶	مذهب بودایی
۲۶۶	معتقدات آریان‌های ایرانی از نظر تاریخ
۲۶۸	مبحث سوم
۲۶۸	اخلاق - مجازاتها
۲۶۸	اخلاق
۲۶۹	مجازاتها
۲۷۱	مبحث چهارم
۲۷۱	زبان، کتب پهلوی، ادبیات، خط، تاریخ
۲۷۱	زبان - کتب پهلوی
۲۷۳	ادبیات
۲۷۴	خط دوره ساسانی
۲۷۵	تاریخ
۲۷۷	مبحث پنجم
۲۷۷	صنایع
۲۷۷	معماری و حجاری

۱۳ /	فهرست /
۲۸۰	کتیبه‌های ساسانی
۲۸۱	نقاشی
۲۸۱	شعر
۲۸۲	موسیقی
۲۸۲	زبانها و خطوط ایران قدیم
۲۸۳	دوم - خطوط
۲۸۴	خاتمه
۲۸۴	یک نظر اجمالی به چهارده قرن ایران باستان
۲۸۷	کارهایی که آریان‌های ایرانی برای تمدن بشر کرده‌اند